

Børnehuset Påfuglen

Udviklings- og læringsmiljø

Børne- og familiesyn:

Hvert barn, som de faglige medarbejdere kommer i kontakt med, har en unik personlighed. Men ved siden af det unikke har alle børn fælles behov – bl. a. et behov for at blive "set" og forstået.

Allerede i familien oplever barnet den første samhørighed og de første fællesskaber via tætte relationer med forældrene. Det er her barnets begyndende selvopfattelse bliver dannet. Via anerkendende forhold til hver enkelt families kompetencer, ressourcer og behov og i samarbejde med forældrene udforsker Påfuglens faglige medarbejdere denne selvopfattelse og bygger videre på den.

Når et barn fornemmer, at den voksne forstår dets perspektiv og deler dets intentioner, bliver det trygt og føler, at den voksne er med og ikke imod. Med denne samhørighed og dette fællesskab som forudsætning føler barnet sig ønsket, anerkendt og inkluderet. Det tør og vil udtrykke sig, det er åbent for udvikling og læring.

Erfaringerne med at blive forstået gør barnet bedre i stand til at forstå andre børns intentioner og dele sine med dem. Dette gør barnet mere anerkendende og inkluderende i børnefællesskaber.

De pædagogiske medarbejdere i "Påfuglen" ser sig selv og forældrene som sparringspartnere, hvor personalets faglighed, forældrenes forståelse for deres barn og livserfaring går hånd i hånd.

Institutionens arbejde med at bryde den negative sociale arv:

Barnets sociale og læringskompetencer er to særdeles vigtige områder at satse på, når barnets negative sociale arv skal brydes. Disse er dog svære at ændre på, hvis der ikke på samme tid dannes inkluderende læringsmiljøer.

Via samspil mellem flere faktorer i det pædagogiske arbejde skaber institutionens medarbejdere et grundlag for at bryde social arv:

- Vi fokuserer på barnets ressourcer
- Vi er opmærksomme på os selv som rollemodeller, fordi der altid er sammenhæng mellem de voksnes og børnenes være- og handlemåde
- Vi har fokus på barnets position i børnegruppen, og styrker samspillet mellem barnet og gruppen både under fri leg og i voksenstyrede aktiviteter
- De planlagte aktiviteter foregår i små grupper, som bliver dannet med udgangspunkt i børnenes interesser, og hvor børnenes kompetencer supplerer hinanden
- Personalet har tæt samarbejde med forældrene gennem samtaler i det daglige og møder. Vi har også et særligt fokus på at inddrage forældrene i aktiviteter. Gennem denne form for samarbejde styrker vi forældrenes viden om børnenes udvikling og læring samt vækker

- deres engagement mht. at understøtte børnenes læring derhjemme.
- Hvis der er behov for det, samarbejder vi tværfagligt med specialisterne fra PPR og sagsbehandlere samt opsøger relevant faglig viden og sparring.

Institutionens forældresamarbejde og -inddragelse:

Da institution og hjem er nogle forskellige kontekster for barnet, kan pædagogisk personale og forældre støtte barnets udvikling på forskellige måder. Ved at udveksle viden, som begge parter hver især har, og ved at være nysgerrige på hinandens perspektiver, kan de sammen møde barnets behov.

I Påfuglen har vi tæt kontakt med forældrene i det daglige, når børnene afleveres og hentes, ved forældremøder, forældrekonsultationer og i forældrebestyrelsen.

Vi er et familiehus, så de faglige medarbejdere inviterer ofte i forbindelse med projekter forældrene til "forældre-cafeer" og udstillinger af børnenes værker. Vores arbejdsdage sammen med forældrene afsluttes gerne med et hyggeligt samvær med spisning. Vi låner også huset ud til børnefødselsdage.

I vores institution har vi flere års erfaringer med at inddrage forældrene i aktiviteter (se "Egne projekter"). Ved at deltage i selve aktiviteterne får forældrene mere viden om de pædagogiske processer bag dem og bliver mere engagerede mht. at understøtte børnenes læring derhjemme. Via samtaler om disse aktiviteter bliver begge parter mere reflekterende.

I "Påfuglen" ser vi vejledning som en gensidig størrelse – vi taler sammen med forældrene og finder løsningerne sammen. Det er vores oplevelse, at forældrene er meget mere åbne over for vejledning, som de oplever som konstruktiv og inspirerende, og som noget, de selv kan "plukke" i. Dette fik os til at skærpe fokus på institutionens forældremøder.

Under vores næste VIDA-projekt vil vi eksperimentere med at ændre de gængse rammer for forældremøder. Forældremøderne skal gentænkes på en måde, så det pædagogiske personale kommer mere eksplicit med deres professionelle input, samtidig med at man hører om forældrenes erfaringer om specifikke emner, f. eks. barnets sprog, bevægelse mm.. Der skal også være plads til forældresparring, hvor forældrene kan støtte og vejlede hinanden. Forældrene deler mange af de samme oplevelser i hverdagen og kan have glæde af at høre om, hvordan de andre håndterer lignende udfordringer.

Institutionens pædagogiske værdier og principper:

Pædagogisk idræt er for os en forståelsesramme, hvor pædagogikken kommer forud for idrætten. Idræt, leg og bevægelse er et middel, en metode og et omdrejningspunkt i den pædagogiske praksis, hvor barnet lærer med hele kroppen.

Pædagogik

- Hvert barn føler sig værdsat og anerkendt af husets personale.
- Barnets ressourcer og potentialer er det grundlag, som det pædagogiske arbejde bygger på.
- Børnene er aktive medskabere af deres hverdag i Påfuglen.
- Børnene lærer at anerkende hinandens forskelligheder, så hvert barn føler sig som en del af inkluderende børnefællesskaber.
- Børnene leger på tværs af stuerne, hvis de har lyst. Ved at bevæge sig rundt i hele huset

- søger børnene nye udfordringer og bliver inkluderet i forskellige børnegrupper.
- Børnene oplever deres hverdag i varierede miljøer: i børnehaven, på legepladsen, i nærmiljøet, i skoven, på museer og i teatre.

Læring

- Hvert barn oplever succes og glæde gennem læring i vores institution.
- Børnenes læring foregår bedst, når der er en god balance mellem børnenes fri leg og voksenstyrede aktiviteter.
- Voksenstyrede aktiviteter tager udgangspunkt i børnenes interesser.

Forældresamarbejde

- Vi har tæt kontakt med forældrene i det daglige for at sikre den nødvendige trykthed for både børn og forældre.
- Vi ser vejledning som en gensidig størrelse – vi taler sammen med forældrene og finder løsningerne sammen.
- For at skabe fælles forståelse for de pædagogiske processer bag aktiviteterne inddrager vi forældrene i vores aktiviteter.
- Personalet kender til og respekterer familiernes forskelligheder, f. eks. kulturelle og religiøse.

Personale

- Vi skaber en varieret hverdag for børnene og sammen med børnene.
- Vi ser personalets deltagelse i børnenes leg som en god mulighed for at udforske deres zone for nærmeste udvikling.
- Vi sikrer en reel faglig fornyelse i hele personalegruppen ved at deltage i VIDA-projekter.
- Det, at "Påfuglens" personalegruppe repræsenterer forskellige nationaliteter, ser vi som en vigtig forudsætning for vores tætte samarbejde med forældrene.

Egne projekter:

Under Påfuglens to sidste VIDA-projekter – "Lær sprog gennem bevægelse" og "Børns vilde lege og empati" brugte personalet fysisk aktivitet som et redskab til at udvikle børnenes sproglige såvel som sociale kompetencer. Ved at flytte fokus fra den fysiske aktivitet til målet med aktiviteten kombinerede vi motorik og andre pædagogiske processer.

Disse VIDA-eksperimenter ser vi i dag som forstadier til arbejdet med pædagogisk idræt, hvor barnets udvikling og læring ses ud fra et helhedsperspektiv under det sociale, det fysiske, det psykiske og det kognitive aspekt.

Projektet "Lær sprog gennem bevægelse"

Målet med projektet var at skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor børnenes sproglige færdigheder (ordforråd, forståelse og taleevne) bliver udviklet i kombination med kropslig bevægelse.

Projektets metode tog sit udgangspunkt i bøgerne "Leg så benene vokser. Legebog for vuggestuebørn" og "Leg så hjernerne banker. Legebog for børnehavebørn", begge af Katrine Andersen og Balder Brøndsted.

Personalets erfaringer gennem projektet:

- Den systematiske forberedelse gennem læsning, diskussioner og praktiske øvelser gav personalet fælles forståelse for metoden. Det lykkedes for medarbejderne at skabe en kreativ, fælles stemning, som virkede stimulerende på børnenes tilegnelse af sprog.
- Når børnene knytter en bevægelse til et ord eller en tekst, lærer de hurtigere.

- Bevægelseslege og remser med fagter er som regel sjove og velegnede til alle børn, uanset alder eller kropsligt og sprogligt udviklingstrin. Så selv om nogle af børnene er i mere udsatte positioner end andre, deltager de med glæde i aktiviteterne. Disse lege skærper endvidere opmærksomheden og "vækker" børnene, hvis de er ved at miste koncentration.
- Pga. succesen med forældreinddragelsen under forrige VIDA-projekter var det nemt at invitere forældrene "ind" i aktiviteterne. Forældreinddragelsen har igen vist sig som en effektiv måde at vække forældrenes engagement på i forbindelse med at understøtte børnenes læring.

Bevægelseslege og remser med fagter har været en integreret del af institutionens sprogarbejde efter projektets afslutning.

Projektet "Børns vilde lege og empati"

Under VIDA-eksperimentet "Børns vilde lege og empati" ville personalet skabe grundlag for en kultur med plads til de vilde lege i stedet for at forbyde eller begrænse dem. Det skulle være en kultur, hvor legenes stemning var rar og tryk, hvor ingen følte sig fornærmet eller stødt, og hvor børn og voksne mærkede og respekterede hinandens grænser – også i meget vilde lege. Projektet tog sit udgangspunkt i idræts- og bevægelsespædagog Lise Steffensens metode Tigertræning og antimobbeprogrammet Fri for Mobberi.

Personalets erfaringer gennem projektet:

- Når børn tumler eller leger vilde fysiske lege, bevæger de sig alsidigt. De bruger hele kroppen og alle sanserne.
- Metoden Tigertræning, som både indbefatter grundreglerne og mange forskellige former for lege skaber en god balance mellem barnets kropslige, personlige og sociale læring.
- Inddragelsen af antimobbeprogrammet Fri for Mobberi har gjort arbejdet med børnenes følelser, sanser og sociale færdigheder mere nuanceret.
- Personalet observerede en positiv udvikling mht. empati hos børn i alle aldersgrupper. Men især de ældste børn havde gavn af eksperimenterne. Både piger og drenge fra storegruppen blev mestre i at kæmpe for sjov uden at slå. Der var kommet større fællesskab i hele storegruppen.
- Under dette VIDA-projekt, der var husets fjerde, blev forældrene henholdsvis inddraget i aktiviteter og inviteret til forældrecafé om eftermiddagen. Forældrene støttede personalet i, at det var vigtigt at lære børnene forskellen mellem at kæmpe og at slås. Mange ville prøve at bruge grundreglerne i deres spontane kampe med børnene hjemme. Personalet og forældrene havde nogle gode og brugbare samtaler om projektet, hvor de inspirerede hinanden.

Det, som både børn og voksne har lært under dette VIDA-eksperiment, er kun en begyndelse. De faglige medarbejdere er bevidste om, at de skal blive ved med at formidle grundreglerne til børnene og inspirere dem med nye lege fra Tigertræning. Børnene kan lege disse lege indendørs og udendørs, i skoven og parken. Legene kan være en del af et forløb eller af børnenes fri leg i deres hyggestunder.

(Om næste VIDA-projekt, se: "Institutionens forældresamarbejde og -inddragelse".)

Interne flytninger og overgange af/for børn:

At starte i vuggestuen og skifte til børnehaven er store omvæltninger i et barns liv. Gennem tæt samarbejde mellem forældre og personale vil Påfuglens medarbejdere sikre børnenes trivsel og udvikle deres indre styrke og gå på mod.

Når et vuggestue- eller børnehavebarn starter i Påfuglen, tilbydes forældrene en introduktions-samtale. Under denne samtale bliver forældrene informeret om stuerne og institutionens rutiner og pædagogik, og de bliver bedt om at fortælle om deres barn. Endvidere rådgiver personalet om, hvordan forældrene bedst kan "køre deres barn ind".

Vuggestuebørnene bliver først overført til mellemgruppen, når personalet i samarbejde med forældrene har vurderet det enkelte barns parathed til at skifte stue og tilknytning til andre børn. Samme rutine gælder ved overgangen fra mellem- til storegruppen.

I Påfuglen er børnene vant til at lege og besøge hinanden på tværs af stuerne. Når de bevæger sig rundt i hele huset, finder de nye udfordringer og bliver inkluderet i forskellige børnegrupper. Dette gør overgangen mellem stuerne nemmere.

Personalet vurderer børnenes skoleparathed via observationer og ved hjælp af sprogvurdering. I oktober afholdes der forældrekonsultationer, hvor medarbejderne taler med forældrene om børnenes skoleparathed og om, hvad forældrene selv kan gøre for at forberede børnene til skolen.

Den pædagogiske læreplan for 2018-2019

Beskrivelse af processen:

Som en certificeret idrætsinstitution har vi fokus på at anvende begrebet "**pædagogisk idræt**" som handlings- såvel som holdningsgrundlag i vores arbejde.

Pædagogisk idræt er for os en forståelsesramme, hvor pædagogikken kommer forud for idrætten. **Idræt, leg og bevægelse** er derfor et middel, en metode og et omdrejningspunkt i den pædagogiske praksis.

Det dynamiske ved begrebet "pædagogisk idræt" giver altid den enkelte mulighed for at lære "noget" udover idrætten. Dermed arbejder personalet ud fra et helhedsperspektiv, hvor barnets udvikling og læring ses under **det sociale, det fysiske, det psykiske og det kognitive aspekt**.

Ved at opstille pædagogiske mål flytter vi fokus fra den fysiske aktivitet til målet med aktiviteten. Alle aktiviteter skal igennem den voksnes pædagogiske filter: "Hvad kan denne aktivitet give børnene? Hvilket læringspotentiale har den? Er aktiviteten rummelig og inkluderende for alle deltagere?"

En aktivitet skal kunne rumme forskellige børn, så det er medarbejdernes ansvar at finde ud af, hvad der kan virke ekskluderende i den enkelte aktivitet og finde en "**pædagogisk bagdør**", dvs. ændre på aktiviteten, så at den bliver mere inkluderende uden at blive mindre interessant. Den voksne skal også via aktiv og inkluderende deltagelse hjælpe det enkelte barn til at kunne indgå i aktiviteten.

Hver dag har de voksne **kroppen** "med" på arbejde, og måden, de bruger den på eller er i rummet med, fortæller børnene om, hvordan de også kunne bruge deres. Påfuglens faglige voksne er bevidste om deres indflydelse på børns deltagelse i fysiske lege. De er selv fysisk aktive, de understøtter og giver respons på børnenes fysiske lege eller skaber afsmitningseffekt.

Det er vigtigt for personalet at danne en god balance mellem børne- og vokseninitierede aktiviteter gennem dagen.

Når to eller flere børn leger sammen i "**det uformelle rum**", opstår der en fælles opmærksomhed om legen. Gennem denne fælles opmærksomhed lærer børnene af hinanden om roller, forhandling, samarbejde mm.. Men børnene kan ikke lære alt af hinanden. Hvis de faglige voksne formår at blive integreret i børnenes leg og dermed at dele denne fælles opmærksomhed, kan de videreudvikle legen sammen med børnene og bidrage til udvikling af børnenes kompetencer.

Via denne deltagelse og dialog med børnene samt ved at observere deres lege skaffer medarbejderne viden om børnenes aktuelle interesser. Denne viden bruger de til at vælge og planlægge aktiviteter i "**det formelle rum**". Derefter bygger børnene i den frie leg videre på de erfaringer, som de har fået sammen med de voksne.

I Påfuglen har vi udmærkede rammer for børnenes fysiske udfoldelser på vores nye **idrætslegeplads**. Her bliver børnene udfordret fysisk, socialt, psykisk og kognitivt. Her er der både plads til børnenes spontane lege og planlagte, voksenstyrede aktiviteter. Men hvis børnene har lyst til at klatre i træerne, lave tunneller i hækken eller lege i mudderhuller, kan de altid bruge den ældre del af institutionens legeplads.

Vi benytter også nærmiljøet og skoven. En tur i naturen eller til en anden legeplads gør børnene mere fysisk aktive og sætter gang i deres fantasi og kreativitet – særligt, når udendørsaktivitet foregår et nyt sted.

Indendørs arbejder vi stadigvæk med udviklingen af fysiske rammer, som i samspil med andre elementer indenfor pædagogisk idræt vil danne et læringsmiljø, hvor barnet lærer med "hele kroppen". Vi har allerede gode erfaringer med at skabe en aktiv zone med forskellige bevægelsesredskaber i alrummet i afdeling A. I afdeling B er vi godt i gang med at nyindrette alrummet. I begge afdelinger har vi endvidere et motorikrum, hvor vi arrangerer fysiske lege, øvelser og dans. På stuerne er det også muligt at rykke møblerne til side, så børnene får plads til bevægelse.

Men det er ikke alene de "aktive zoner", der er fokus på i Påfuglens **indretning**. Personalet stræber efter, at fysisk læringsmiljø, forskellige læreplanstemaer og dannelsesmaal i det pædagogiske arbejde interagerer med hinanden. Som en naturlig del af institutionens læringsmiljø skal indretningen invitere barnet til at være aktivt deltagende og at være med til at skabe sin egen læring. Den skal understøtte børnenes leg og give mulighed for at tilbyde vokseninitierede aktiviteter i tilknytning til legen. Vi vil skabe rum, hvor børnene får gode muligheder for at arbejde med egne ideer.

På de forskellige stuer tilbyder vi dagligt en bred vifte af bevægelsesaktiviteter, som tager udgangspunkt i børnenes behov og personalegruppens kompetencer. For at udforske hver enkelte stues erfaringer og åbne for nye muligheder indenfor pædagogisk idræt mødes personalet på tværs af afdelingerne i Påfuglens **refleksionsrum** en gang om måneden. Her deler de deres erfaringer og overvejelser og bliver klogere på, hvad hver især tænker og hvorfor. Derudover opretholder medarbejderne deres faglighed ved at lave evalueringer.

For at synliggøre husets pædagogik for **forældrene** vil vi fortsat så vidt muligt drage dem ind i aktiviteterne. Endvidere har vi en pjece til nye forældre, vi skriver nyhedsbreve, hænger opslag med billeder og tekst og skriver på TABULEX.

Grundet de fire fokuspunkter – det fysiske, det psykiske, det sociale og det kognitive aspekt – i metoden "pædagogisk idræt" kan de faglige medarbejdere nå en mængde pædagogiske mål ved at benytte sig af et bredt udvalg af aktiviteter. Dette gør, at metoden "pædagogisk idræt", hvor barnet lærer med hele kroppen, kan betegnes som en paraply over læreplanstemaerne.

Læringsyn:

Børn udvikler sig og lærer på forskellig måde og i forskelligt tempo. Det afgørende for vores pædagogiske arbejde er, at alle børn oplever succes og glæde gennem læring i vores institution.

De faglige medarbejdere ser børns udvikling og læring som helhed, hvor intellekt, følelser, sociale kompetencer og fysiske færdigheder spiller sammen. Derfor er det vigtigt for os at skabe en god balance mellem børnenes fri leg og voksenstyrede aktiviteter.

Gennem deres spontane lege repeterer børnene deres erfaringer og oplevelser. Disse lege fortæller os ofte om børnenes aktuelle interesser. Vi bruger denne viden, når vi vælger og planlægger voksenstyrede aktiviteter.

Under forberedelsen af voksenstyrede aktiviteter tager personalet hensyn til de styrker og kompetencer, som er til stede hos det enkelte barn og i børnegruppen. For at få ressourcerne i børnegruppen sat i spil, varierer vi gruppernes størrelse og sammensætning.

Under selve aktiviteterne lægges der op til, at både børn og voksne er aktive i deres egne læreprocesser. De voksne starter en aktivitet, og børn inddrages for at videreudvikle den. Børn deltager selv i processen med deres viden og ønsker, i stedet for at modtage viden passivt fra en voksen. Ved at lære i gruppen øver børnene sig i at samarbejde og inkludere hinanden.

Børnenes læring foregår i forskellige miljøer. Stillesiddende aktiviteter inde på stuerne veksler med aktiviteter, hvor kroppen bliver udfordret i alrummet, i vores motorikrum og ude på legepladsen. Børnenes læring rykker ofte ud af huset til nærmiljøet, skoven, museer eller teatre.

Fri leg

Vi er overbeviste om, at spontane lege fremmer børnenes læring på lige fod med voksenstyrede aktiviteter. Den gode leg kan være årsagen til, at de planlagte aktiviteter bliver udskudt til et senere tidspunkt eller en anden dag.

Tema 1 - Alsidig personlig udvikling

Læringsmål:

At bruge krop og bevægelse som tilgang til egen person ved

- at være opmærksom på og forstå egne kropslige reaktioner i forhold til andre mennesker og udfordringer
- at forbinde krop og bevægelse med glæde og succes
- at få erfaringer med forskellige former for kropslig nærhed og med at sætte egne individuelle grænser
- at udforske sin egen fantasi og kreativitet som aktiv medskab af aktiviteter

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- øver spontant grundbevægelserne, tumler, danser mm.
- bruger spontant bevægelsesredskaber og legetøj for at konstruere deres egne lege både ude og inde
- begynder at give udtryk for egne behov – f.eks. viser eller siger, at de er tørstige, sultne, vil på toilet mm.
- bruger kropsprog eller siger "stop", når der er noget, de ikke vil

- reagerer med forståelse på forskellige ansigtsudtryk
- er glade for massage og prøver selv
- deltager med entusiasme i voksenstyrede aktiviteter
- tør tage imod kropslige udfordringer sammen med en voksen eller alene

Børnehavebørn (udover tegn på læring ovenover)

- finder spontant på lege/rollelege med bevægelse
- skaber nye muligheder for at bruge indretningen både inde og ude i deres lege
- udviser motivation under voksenstyrede aktiviteter samt tager selv initiativ til aktiviteterne
- afstemmer deres styrke, når de tumler eller kæmper for sjov
- er både glade for at modtage og give massage, og de ved hvordan man gør.

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

- I stedet for at instruere børnene i færdigheder, forsøger personalet at tilrettelægge aktiviteterne på sådan en måde, at børnene er aktivt deltagende og er med til at skabe deres egen læring. Medarbejderne skaber en ramme om aktiviteten, og efterhånden, som børnene har forstået den, varierer og videreudvikler de den.
- Vi fokuserer mere på barnets glæde ved krop og bevægelse end på, at barnet opnår et bestemt resultat. Ved at bekræfte barnet under dets forsøg udvikler vi dets selvtillid og selvværd.

Metoder: "Tigertræning", antimobbeprogrammet Fri for Mobberi, børneyoga, "Leg så benene vokser. Legebog for vuggestuebørn", "Leg så hjernerne banker. Legebog for børnehavebørn" mm.

Aktiviteter:

- samlinger med bevægelse og forskellige bevægelsesforløb
- projekter, hvor børnene udforsker følelser, ansigtsudtryk og kroppen
- fortællinger og boglæsninger under projekterne
- ture i naturen eller til en legeplads, som gør børnene mere fysisk aktive og sætter gang i deres fantasi
- samtaler, dramatiseringer og rollelege
- massage

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

Tema 2 - Sociale kompetencer

Læringsmål:

At bruge "pædagogisk idræt" som grobund for et inkluderende miljø og fællesskaber, hvor børnene

- føler sig anerkendt af de voksne
- udvikler kropslige og sociale færdigheder, vaner og traditioner, som åbner for meningsfuld deltagelse i forskellige fællesskaber
- tager hensyn til hinanden og accepterer hinandens forskelligheder

- udvikler gode legerelationer

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- er trygge ved de voksne og går hen til dem
- giver knus og kram til hinanden og de voksne
- hjælper hinanden i forskellige hverdagsituationer
- leger med forskellige børn på stuen
- bruger sammen elementer fra voksenstyrede lege i deres spontane lege

Børnehavebørn

- er trygge ved de voksne, når de har brug for hjælp
- stopper hinanden, hvis der opstår drilleri
- tager spontant hensyn til hinanden, når de leger, tumler eller kæmper for sjov
- bruger spontant grundreglerne fra Tigertræning
- venter på deres tur
- leger godt sammen og fordyber sig i en leg i længere tid
- leger med forskellige børn og skaber nye venskaber

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

- En aktivitet skal kunne rumme forskellige børn, så det er medarbejdernes ansvar at finde ud af, hvad der kan virke ekskluderende i den enkelte aktivitet og finde en "pædagogisk bagdør", dvs. ændre på aktiviteten, så at den bliver mere inkluderende uden at blive mindre interessant. Den voksne skal også via aktiv og inkluderende deltagelse hjælpe det enkelte barn til at kunne indgå i aktiviteten.
- Det er tilladt at fejle! Det er personalets opgave at skabe en stemning, hvor børnene tør prøve nye opgaver og lave fejl.
- Personalet har fokus på barnets position i børnegruppen, og styrker samspillet mellem barnet og gruppen, både under fri leg og i voksenstyrede aktiviteter.

Metoder: "Tigertræning", antimobbeprogrammet Fri for Mobberi, "Leg så benene vokser. Legebog for vuggestuebørn", "Leg så hjernerne banker. Legebog for børnehavebørn" mm..

Aktiviteter:

- samlinger med bevægelse og forskellige bevægelsesforløb
- projekter, hvor børnene udforsker venskaber eller øver sig i at tage hensyn til hinanden og vente på deres tur
- fortællinger og boglæsninger under projekterne
- ture i naturen eller til en legeplads med de børn, der leger sammen og de børn, der ikke leger så meget sammen
- samtaler
- massage
- legebesøg og spisninger på tværs af stuerne og husene

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

I forbindelse med projekterne inviterer vi forældrene til "forældre-cafeer" og udstillinger af børne-

nes værker. Der kan de selv læse praksisfortællingerne og høre personalet fortælle om oplevelserne under projekterne.

Tema 3 - Sproglig udvikling

Beskrivelse af institutionens sprogstrategi:

Sprogarbejdet i Påfuglen er fordelt mellem samtaler i hverdagen, struktureret tematisk sprogarbejde og dialogisk læsning.

Men med viden om, at hjernen styrkes og trænes ved fysisk stimulation, og at det er mere naturligt for børn at bevæge sig end at sidde stille, knytter personalet bevægelse og forskellige former for sprogstimulering sammen. Sanglege, remser med fagter, fantasilege, dramatiseringer, dans, bevægelseslege med fokusord, ture mm. er en fast del af sprogarbejdet i Påfuglen.

Vuggestuebørn

I vuggestuen arbejder personalet videre med strategier og metoder fra forskningsprojektet "Leg og læring i vuggestuen".

De udvikler børnenes ordforråd og sprogbrug

- via strukturerede aktiviteter i små og større grupper (disse aktiviteter er knyttet til fem forskellige temaer)
- via samtaler med det enkelte barn under daglige omsorgsaktiviteter som bleskift og omklædning
- via samtaler med det enkelte barn eller børnegruppen med udgangspunkt i barnets/børnenes egen udforskning af bøger, legetøj mm.

Sideløbende fortsætter vuggestuepersonalet med at læse bøger efter Læseleg-metoden.

Børnehavebørn

Sprogarbejdet med børnehavebørn står i direkte forlængelse af det, der sker i vuggestuerne – børnenes sprogforståelse og talefærdigheder udvikles gennem struktureret tematisk sprogarbejde, samtaler i hverdagen og Læseleg.

Struktureret tematisk sprogarbejde foregår fordelt på projekterne. Disse kan tage udgangspunkt i en bog eller et tema.

Eksempel på et projekt med udgangspunkt i en bog:

1. Bogen "Rasmus" af J. Clevin læses tre gange i løbet af en uge for mindre grupper af børn. Historien visualiseres med billeder eller bordteater, så alle børn forstår handlingen. Den voksne forklarer de valgte fokusord.
2. Børnene repeterer fokusordene og historiens handling ved at farve billeder til historien og se tegnefilmen "Rasmus".
3. Personalet informerer forældrene om projektet og anbefaler dem at låne bogen på biblioteket og læse hjemme.
4. Som naturlig følge af historien fortsætter vi derefter med emnet "Afrikanske dyr".
5. Til sidst tager børnene til Zoologisk Have for at se afrikanske dyr.

Projektet varer 2-3 uger. Til sidst kan børnene ofte genfortælle bogens handling, bruger mange fokusord fra historien og siger navne på afrikanske dyr. Det, at alle børn på stuen (fordelt i mindre grupper) deltager i projektet, skaber et fælles grundlag. Børnene taler sammen om historien og

leger lege med udgangspunkt i historien eller temaet "Afrikanske dyr". Børn stimulerer hinandens sprog ved at have et fælles samtaleemne.

Hvis denne projektform bruges med udgangspunkt i et tema, er der yderligere fleksibilitet mht. at følge børnenes interesser. Er børnene interesseret i biler, laver vi et projekt om biler. Er det dinosaurer? Så laver vi et projekt om dinosaurer.

Samtaler i hverdagen er den form for sprogarbejde, hvor barnets tale- og fortælleevne udvikles bedst. At være lydhør over for barnet og opmuntre det til en samtale er en opgave, som personalet skal være bevidst om i forskellige situationer. Hvis den voksne går ind i en samtale med barnet på dets evner, behov og interesser, er der flere chancer for, at barnet bliver aktivt, både i den aktuelle samtale og i andre samtaler med voksne og kammerater.

I dialogisk læsning efter Læseleg-metoden deltager hovedsagelig børn, som trænger til intensiv sprogstimulering. Det, at læseforløbene foregår i små grupper, som bliver dannet med udgangspunkt i børnenes sprogniveau og interesse, og at bøgerne bliver valgt ud fra samme kriterier, gør børnene både motiverede og koncentrerede.

Børn, som ikke er med i læseforløbene, fordi de kan nøjes med den generelle indsats, deltager i fælles læsninger, som afslutter hvert forløb. Denne fælles oplevelse skaber grundlag for samtaler børnene imellem og fremmer inklusion i hele gruppen.

Under alle tre typer sprogarbejde har personalet også fokus på børnenes sociale handlekompetencer. Udvikling af børnenes sprog står i direkte forbindelse med, at de lytter til hinanden og de voksne, samt at de ved, hvornår det er deres tur til at tale.

Læringsmål:

At skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor børnenes sproglige færdigheder (ordforråd, forståelse og taleevne) bliver udviklet i kombination med kropslig bevægelse

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- viser genkendelsesglæde, når de leger sanglege, remser med fagter og fantasilege med de voksne
- bruger fagter og ord fra disse lege i deres spontane lege
- peger på de ting, som der bliver snakket om
- bruger flere og flere ord for at fortælle om deres behov, om ting i dagligdagen og om deres krop
- henter selv en bog, når de skal deltage i Læseleg
- peger på ting fra bogen og siger lyde, der minder om ordet
- siger nye ord og begynder at fortælle om det, de ser i bøgerne
- er opmærksomme på hinanden både under bevægelseslege og oplæsninger

Børnehavebørn

- er entusiastiske, når de deltager i aktiviteter med sanglege, remser med fagter, fantasilege og dramatiseringer
- bruger fagter og tekst fra disse lege i deres spontane lege
- koncentrerer sig bedre under fortællinger med bevægelse eller bevægelsespauser
- koncentrerer sig bedre, når vi arbejder med bogstaver, tal og figurer ved at bruge "Leg på streg"-lege
- kan sætte ord på deres behov, følelser, oplevelser og interesser
- bruger ord og udtryk, som de har hørt under boglæsninger

- taler sammen om historier fra bøger og leger lege med udgangspunkt i disse
- tager uden opfordring bøger fra bogreolen og fortæller spontant ud fra billeder
- er motiverede og koncentrerede, fordi projekter og bøger interesserer dem
- venter på deres tur til at tale, hvad der skaber mere ro under aktiviteterne
- bruger nye ord og udtryk, når de fortæller forældrene om bøger, projekter og lege på stuerne

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

Bevægelseslege og remser med fagter er som regel sjove og velegnede til alle børn, uanset alder eller kropsligt og sprogligt udviklingstrin. Så selv om nogle af børnene er i mere udsatte positioner end andre, deltager de med glæde i aktiviteterne. Disse lege skærper endvidere opmærksomhed og "vækker" børnene, hvis de er ved at miste koncentration.

Metoder: struktureret tematisk sprogarbejde, samtaler i hverdagen, Læseleg, "Tigertræning – Tigreren er løs! Historiefortælling med musik og bevægelse", "Leg så benene vokser. Legebog for vuggestuebørn", "Leg så hjernerne banker. Legebog for børnehavebørn", "Leg på streg i børnehaven" – Inspirationskatalog mm..

Aktiviteter:

- samlinger med bevægelse
- bevægelseslege både ude og inde
- samtaler
- projekter
- fortællinger og boglæsninger
- ture i naturen, til en legeplads, til museer, teatre, ZOO mm.
- tegning, farvelægning, klipning, maling og collager
- spil

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

I forbindelse med projekterne inviterer vi forældrene til "forældre-cafeer" og udstillinger af børnenes værker. Der kan de selv læse praksisfortællingerne og høre personalet fortælle om oplevelserne under projekterne.

Tema 4 - Krop og bevægelse

Læringsmål:

At skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor børnene:

- udvikler deres parathed til og glæde ved at bruge og udforske deres krop
- udvikler forståelse for hinandens forskelligheder og glæde ved at være fysisk aktive i fællesskab
- styrker deres viden om hygiejne og sund kost

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- er glade for bevægelse – løber, kravler op og ned, ruller, danser, hopper mm.
- viser genkendelsesglæde, når de skal til rytmik
- kravler selv på puslebord og i krybben
- øver sig i at spise med ske eller gaffel og holder selv koppen
- øver sig i tage tøj af og på
- beder selv om et puslespil
- tegner gerne

Børnehavebørn

- viser glæde ved fysisk udfordring og bruger forskellige grundbevægelser, både spontant og i aktiviteter
- viser motivation under voksenstyrede aktiviteter og tager selv initiativ til aktiviteter
- leger selvstændigt motoriske lege i større grupper, efter at de har prøvet at lege dem sammen med de voksne
- finder selv på nye lege/rollelege med bevægelse
- bruger indretningen, både indenfor og på legepladsen, på en opfindsom og kreativ måde under deres motoriske lege
- driller ikke, hvis nogle af børnene ikke kan slå kolbøtter, klatre mm. og forstår, at de bare skal øve sig mere
- øver sig i at klippe, tegne, male mm.
- kan tage tøj af og på
- taler spontant om, hvorfor det er vigtigt at vaske hænder og gør det grundigt ved at kigge på skiltene på toiletterne
- taler spontant om sund og usund mad

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

- Vi tager hensyn til barnets individuelle forudsætninger – barnet er ”med” til at fastsætte sværhedsgrad for bevægelsesopgaverne.
- Vi skaber varierede bevægelsesudfordringer, som bygger på og stimulerer børnenes egne bevægelsesbehov og interesser.
- Vi er opmærksomme på muligheder i hverdagen, hvor barnet kan leve sin kropslighed ud. Vi kan f. eks. altid lave en forhindringsbane af de forhåndenværende borde, stole og puder.
- Påfuglens faglige voksne er bevidste om deres indflydelse på børns deltagelse i fysiske lege. De er selv fysisk aktive, de understøtter og giver respons på børnenes fysiske lege eller skaber afsmitningseffekt.
- Vi giver barnet tid og ro til at prøve sig frem. Barnet skal have tid til at udvikle sin interesse og motivation for en opgave eller aktivitet. Tid og rum er ofte vigtigere for læring og udvikling end vores instruktioner.

Metoder: ”Tigertræning”, antimobbeprogrammet Fri for Mobberi, børneyoga, ”Leg så benene vokser. Legebog for vuggestuebørn”, ”Leg så hjernerne banker. Legebog for børnehavebørn”, ”Rend og hop” - konceptet (”Rend og hop med Oliver og Ida”), ”Leg på streg i børnehaven” – Inspirationskatalog mm..

Aktiviteter:

- Børnenes spontane motoriske lege på legepladsen og indenfor
- Små gå- og løbeture i nærmiljøet
- Projekter på stuerne med fokus på krop og bevægelse som omfatter fysiske aktiviteter i motorikrummet, på husets idrætslegeplads, ude i nærområdet, samt ture, samlinger, sang-lege, klipning, maling, collager og spil
- Rytmik for vuggestuen i motorikrummet (foregår sammen med netværksinstitutionerne i tidsrummet januar-april)
- Rytmik med en musikpædagog
- Fodboldturnering for de ældste børn
- Boldspil i Brøndby Hallen og Brøndby Kommunes Idrætsdag ved Brøndby Stadion
- Projektet "Hygiejne" (på tværs af afdelingerne i mellemgruppen og stuevis i vugge- og storegruppen).

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

Tema 5 - Naturen og naturfænomener

Læringsmål:

- At stimulere børnenes sanser og imødekomme deres behov for bevægelse ved at bruge muligheder, der ligger i naturen og friluftsrummet
- At få børnene til at udforske, afprøve, forstå og nyde naturens mangfoldighed gennem fysisk naturaktivitet

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- viser entusiasme i naturen med kropssprog og ansigtsudtryk
- er glade for at lege ude i forskelligt vejr
- bruger deres fingre til at udforske naturen
- genkender bondegårdsdyr og siger deres lyde
- har begyndende fornemmelse for årstider og vejr og bruger ordene: sol, regn, sne mm.

Børnehavebørn

- udviser glæde og kreativitet, når de bevæger sig i naturen
- viser motivation under voksenstyrede aktiviteter og lege ude i naturen og tager selv initiativ til deres egne lege
- tør røre ved små insekter og kender navne på nogle af dem
- tør se bondegårdsdyrene på Dyregården "Søholt" eller i ZOO
- kender navne på bondegårdsdyrene og deres unger samt navne på nogle dyr i ZOO
- kender navne på nogle træer og blomster
- ved hvor maden (mælk, brød, kød, grønsager og frugter)
- viser interesse for forandringer i vejret og kan sætte ord på disse
- er glade for at lege ude i forskelligt vejr
- kender forskel på årstiderne og det tøj, som passer til forskelligt vejr og forskellige årstider
- kender forskel på skov, strand, græsplæne og have

- bruger deres oplevelser fra naturen i leg

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

- Personalet skal have for øje, hvad der motiverer børn til fysisk naturaktivitet lige netop der, hvor institutionen ligger. Hvilke muligheder byder vores lokalområde på?
- Medarbejderne er rollemønstre, som stimulerer børnenes nysgerrighed og eksperimenterende tilgang til naturen ved selv at være nysgerrige og fysisk aktive.

Metoder: "Krible Krable"-projekt, samarbejde med Naturskolen Brøndby.

Aktiviteter:

- Projekter på stuerne med fokus på årstider, bondegårdsdyr, afrikanske dyr mm., som omfatter ture, fortællinger og boglæsninger i små og større grupper, samlinger, dramatiseringer, sanglege og remser, tegning, farvelægning, klipning, maling og collager
- Ture i forskellige landskaber
- Projekter med Naturskolen Brøndby
- Projektet "Fra jord til bord" og køkkenhavepasning

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

I forbindelse med projekterne inviterer vi forældrene til "forældre-cafeer" og udstillinger af børnenes værker. Der kan de selv læse praksisfortællingerne og høre personalet fortælle om oplevelserne under projekterne.

Tema 6 - Kulturelle udtryksformer og værdier

Læringsmål:

At udvikle barnets forståelse for menneskers og verdens mangfoldighed ved

- at præsentere barnet for forskellige kropslige "være"- og udtryksmåder med baggrund i forskellige kulturer
- at give barnet kulturelle oplevelser i forskellige miljøer
- at udvikle børnenes kendskab til og respekt for hinandens kulturelle forskelligheder
- at understøtte barnets kendskab til danske traditioner

Tegn på læring:

Vuggestuebørn

- deltager med glæde i kreative aktiviteter ifm. højtider samt synger sange og danser
- deltager med glæde i husets julefest, fastelavn, påskefrokost, og sommerfest
- oplever genkendelsesglæde, når de er i teater

Børnehavebørn

- kan hilse på hinanden, som man gør i forskellige kulturer
- leger bevægelseslege som hører til eller imiterer lege fra forskellige kulturer (f. eks sumo-

- bryder-kampe fra Tigertræning)
- kæmper ridderkampe fra Tigertræning både under aktiviteter og spontant
- fortæller om deres oplevelser i teater, på museum og i biograf
- leger roller fra teaterstykker og film
- taler med accept om forskelle i hinandens udseende og spisetraditioner
- snakker om børnehavens julefest, fastelavn, påskefrokost, sommerfest
- deltager med glæde og entusiasme i disse
- har lyst til at lave julegaver og klippe gækkebreve til forældrene
- fortæller om, hvordan de selv fester derhjemme

Metoder og aktiviteter samt det pædagogiske personales rolle:

Didaktiske overvejelser:

- Det, at "Påfuglens" personalegruppe repræsenterer forskellige nationaliteter, bruger vi i vores samtaler med børnene om kulturelle og udseendemæssige forskelligheder.
- Personalet viser interesse og respekt for forskellige kulturer.
- Vi støtter op om børnenes initiativer til at være kreative og gør materialerne let tilgængelige for børnene i hverdagen.
- Vi signalerer, at man kan være kreativ på mange forskellige måder.

Aktiviteter:

- Projekter på stuerne og på tværs af stuerne/afdelingerne med fokus på forskellige lande og kulturer (herunder sange, dans, sport mm.)
- Projekter med udgangspunkt i bøger (f.eks. "Folk og røvere i Kardemomme by" eller "Karius og Baktus"), som afsluttes med teaterbesøg
- Projektet "Middelalder" for skolebørnene med bl.a. aktiviteter i Middelalderlandsbyen med netværksinstitutionerne
- Ture til museer, teatre og biograf
- Maling, tegning, collager
- Sange og sanglege, dramatisering, rytmik
- Hygge, værksted og teaterbesøg ifm. højtiderne
- Julefest, julefrokost, fastelavn, påskefrokost, sommerfest, halloween

Sådan dokumenterer vi læringsmålet:

Vi skriver handleplaner, praksisfortællinger og nyhedsbreve. Vi filmer børnene med iPad. Vi laver fotoudstillinger og lægger billeder på Tabulex.

I forbindelse med projekterne inviterer vi forældrene til "forældre-cafeer" og udstillinger af børnenes værker. Der kan de selv læse praksisfortællingerne og høre personalet fortælle om oplevelserne under projekterne.

Evaluering af den pædagogiske læreplan 2016-2017

Læringsmålet for tema 1:

At styrke balancen mellem barnets fornemmelse for sig selv og dets evne til at indgå i sociale fællesskaber ved

- at møde barnet på dets oplevelser og følelser
- at lære barnet at mærke sig selv og sine grænser
- at lære barnet at løse konflikter

- at udvide barnets horisont gennem fælles kulturelle oplevelser
- at gøre barnet til aktiv medskaber af børnehavens hverdag

Evaluering af læringsmålet:

VIDAs principper – kig efter ressourcer og vær aktiv i forhold til læring – er en integreret del af de pædagogiske processer i Påfuglen. Det, at medarbejderne tager udgangspunkt i børnenes potentialer og interesser under voksenstyrede aktiviteter og i fri leg, har udviklet børnenes selvværd og selvtillid. Børnene er blevet mere motiverede under voksenstyrede aktiviteter, de tager selv initiativ til flere aktiviteter og sætter gode lege i gang.

Inddragelsen af antimobbeprogrammet Fri for Mobberi og metoden Tigertræning under VIDA-projektet "Børns vilde lege og empati" har endvidere understøttet balancen mellem børnenes kropslige, personlige og sociale læring (se "Egne projekter").

Personalet har også medvirket til børnenes kulturelle dannelse via oplevelser i Teater V samt Bellevue Teater og Ishøj Teater, på Zoologisk Museum, i Den Blå Planet, ZOO mm..

Læringsmål for tema 2:

At skabe et inkluderende miljø, hvor ingen børn låses fast i udsatte positioner, ved at de:

- føler sig anerkendt af de voksne
- tager hensyn til hinanden og accepterer hinandens forskelligheder
- leger på tværs af stuerne
- har gode legerelationer og venskaber, som de også dyrker privat

Evaluering af læringsmålet:

Under Påfuglens sidste VIDA-eksperiment "Børns vilde lege og empati" arbejdede personalet målrettet med børnenes evne til at aflæse hinanden og afgive klare og tydelige signaler om, hvad de vil og ikke vil være med til i deres lege. Børnene øvede sig endvidere i at lære at sætte ord på deres oplevelser og følelser og at lytte til andre.

Både under projektet og bagefter observerede medarbejderne en positiv udvikling mht. empati hos børn i alle aldersgrupper. Men især de ældste børn havde gavn af eksperimenterne. Både piger og drenge fra storegruppen blev mestre i at kæmpe for sjov uden at slå. Der var kommet større fællesskab i hele storegruppen. Derudover blev de voksne – både personalet og forældrene – bedre til at forstå og rumme børnenes forskellige lege.

Det er nu almindeligt i Påfuglen, at børnene besøger hinanden og leger på tværs af stuerne. Medarbejderne har også haft mange hyggelige samtaler med børnene om deres besøg hos hinanden.

Læringsmål for tema 3:

At skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor børnene

- udvikler deres sprogfærdigheder: ordforråd, forståelse og fortælleevne
- udvikler deres sociale handlekompetencer under spontane og planlagte samtaler: aflæser andres signaler og venter på tur

Evaluering af læringsmålet:

Ved at fordele sprogstimulering mellem tematisk sprogarbejde, samtaler i hverdagen og dialogisk læsning har Påfuglens medarbejdere sikret en varieret og nuanceret tilgang til børnenes sprogdudvikling.

Under VIDA-projektet "Lær sprog gennem bevægelse", hvor sprogaktiviteter blev kombineret med bevægelse, fik personalet yderligere redskaber til sprogstimulering. Bevægelseslege og remser med fagter er som regel sjove og velegnede til alle børn uanset alder eller kropsligt og sprogligt udviklingsstrin. Så selv om nogle af børnene var i mere udsatte positioner end andre, deltog de med glæde i aktiviteterne. Disse lege skærpede endvidere opmærksomhed og "vækkede" børnene, hvis de var ved at miste koncentration. Børnene udviklede deres sociale kompetencer via sjove oplevelser i fællesskab.

Spontane samtaler med børnene har personalet brugt som en mulighed for at møde børnene på deres aktuelle interesser og bevare deres motivation.

Læringsmål for tema 4:

At udvikle barnets parathed til og glæde ved at bruge og udforske dets krop ved

- at møde barnet på dets behov for fysisk udfoldelse
- at kende det enkelte barns zone for nærmeste udvikling
- at skabe stimulerende og inspirerende omgivelser med adgang til materialer og redskaber
- at udvikle børnenes forståelse for hinandens forskelligheder og glæde ved at være fysisk aktive i fællesskab
- at styrke barnets viden om hygiejne og sund kost

Evaluering af læringsmålet:

I vuggestuen havde personalet fokus på børnenes bevægelse i hverdagen. De observerede børnenes spontane behov for bevægelse, støttede deres intentioner samt videreudviklede disse til motoriske lege.

Om onsdagen deltog børnene i rytmik med en musikpædagog. I tidsrummet januar-april deltog de også i rytmik for vuggestuen, som blev lavet om tirsdagen sammen med netværksinstitutionerne i husets motorikrum.

Børnehavebørnene deltog i projekter med fokus på krop og bevægelse, som omfattede fysiske aktiviteter i motorikrummet, på legepladsen og i nærområdet, samt ture, samlinger, sanglege, klipning, maling, collager og spil på stuerne.

Endvidere var storegruppen med i OL og piratløb sammen med netværksinstitutionerne, fodboldturneringen, boldspil i Brøndby Hallen og Brøndby Kommunes Idrætsdag ved Brøndby Stadion.

Alle børn deltog i Påfuglens årlige projekt "Hygiejne" på tværs af afdelingerne.

Vi har også gode erfaringer med at skabe en aktiv zone med forskellige bevægelsesredskaber i alrummet i afdeling A.

Læringsmål for tema 5:

At udvikle barnets glæde ved og respekt for naturen samt viden om den ved

- at udvikle barnets undersøgende tilgang til naturen
- at give barnet sanselige oplevelser i naturen
- at gøre barnet trygt ved insekter, dyr og planter i forskellige miljøer
- at lære barnet om årstider, forskelligt vejr og forskellige landskaber

Evaluering af læringsmålet:

Påfuglens børn har en god basisviden om årstider, vejr og dyr, når de starter i skole, fordi de kontinuerligt deltager i aktiviteter om dette i alle aldersgrupper.

I perioden 2016-2017 var børnene med i projekter med fokus på årstiderne, som omfattede fortællinger og boglæsninger i små og større grupper og desuden samlinger, ture, sanglege og remser, tegning, farvelægning, klipning, maling og collager.

De var på ture i forskellige landskaber (skov, strand, park mm.), hvor de samlede ting fra naturen.

Disse brugte de til at lave små figurer, collager, bladaftryk mm. De kiggede også på insekter ifm. projektet "Krible Krable".

Børnene deltog i projekterne om bondegårds- og skovdyr samt afrikanske dyr. Ifm. disse var de på ture til Dyregården "Søholt", ZOO og Zoologisk Museum.

Vi samarbejdede med Naturskolen Brøndby. Hele huset var på vores årlige udflugt til et naturcenter ved Lejre.

Læringsmål for tema 6:

At udvikle barnets forståelse for verdens og menneskers mangfoldighed samt stimulere dets kreativitet ved

- at give barnet kulturelle oplevelser i forskellige miljøer
- at skabe stimulerende og inspirerende omgivelser med adgang til materialer og redskaber
- at udvikle børnenes kendskab til og respekt for hinandens kulturelle forskelligheder
- at understøtte barnets kendskab til danske traditioner

Evaluering af læringsmålet

Påfuglens børn fik fælles kulturelle oplevelser i Teater V samt Bellevue Teater og Ishøj Teater, på Zoologisk Museum, i Den Blå Planet, ZOO mm.

Skolebørnene deltog i det årlige Middelalderprojekt sammen med netværksinstitutionerne.

Børnene taler med accept om forskelle i hinandens udseende og spisevaner under samtaler i små grupper samt ved samlinger og måltider.

Børnene kender til jul, påske, fastelavn mm. og deltager med glæde i festligheder i forbindelse med disse.

De ældste børn kan fortælle om deres oplevelser i teateret, i biografen mm..

Opfølgning:

- Det, som både børn og voksne har lært under projektet "Børns vilde lege og empati", er kun en begyndelse. For at opretholde den gode udvikling mht. børnenes empati skal personalet arbejde videre med både antimobbeprogrammet Fri for Mobberi og Tigertræning.
- Vi vil ændre på flere af læringsmålene for at gøre idræt, leg og bevægelse til et omdrejningspunkt i Påfuglens pædagogiske praksis.
- For at udforske hver enkelt stues erfaringer og strukturere vores arbejde med læreplaner med pædagogisk idræt som metode skal personalet mødes på tværs af afdelingerne i Påfuglens refleksionsrum en gang om måneden.